

**SZKOLNY SYSTEM
DYSCYPLINARNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 58
IM. MARII DĄBROWSKIEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI
W KATOWICACH**

Katowice, 2025

I Założenie Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego

„Pojedynczy nauczyciel nie ma szans na opanowanie trudnego oddziału, ale stworzenie dobrej strategii szkoły, opartej na współpracy i wzajemnym wsparciu nauczycieli może zdziałać cuda.” Bill Rogers Trudna klasa

II Zadania szkoły w zakresie budowania Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego

1. Spójne zasady dyscypliny — ustalone i konsekwentnie stosowane podstawowe zasady dyscypliny, których celem nie jest karanie a wychowywanie.
2. Efektywne porozumienie dom – szkoła — zgodność standardów zachowania pomiędzy szkołą i rodzicami, adekwatna i szybka komunikacja pomiędzy szkołą a domem w sprawach dotyczących obu stron.
3. Adekwatny styl nauczania — właściwy program i różnorodność metod nauczania związanych z pozytywnym nastawieniem nauczyciela i ucznia oraz aktywnym uczeniem się.
4. Profesjonalna opieka nad uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi — zgodność wszystkich nauczycieli w postępowaniu z uczniami wymagającymi indywidualnego podejścia i dostosowania wymagań w zakresie edukacji i wychowania.
5. Rozwijająca się dojrzałość społeczna uczniów — stworzenie warunków do budowania pozytywnej samooceny uczniów.

III Praktyczną podstawą tworzenia i modyfikacji SSD jest na bieżąco dokonywana analiza sytuacji wychowawczej SP nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach

1. Podstawą oceny aktualnej sytuacji wychowawczej w zespołach oddziałowych w zakresie problemów wychowawczych wymagających działań naprawczych są:
 - protokoły posiedzeń zespołów wychowawczych
 - arkusze analizy sytuacji wychowawczej w zespołach oddziałowych - wnioski z analizy
 - bieżące informacje od wychowawców i nauczycieli

Szkolny System Dyscyplinarny określa jednorodny model pracy wychowawczej i zawiera jasne dla wszystkich uczniów normy życia wewnątrzszkolnego.

IV Plan oddziaływań wychowawczych w ramach Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego

1. Pełne przyswojenie *Modelu budowania dyscypliny wewnątrzszkolnej* przez:
 - a) nauczycieli i wszystkich pracowników szkoły,
 - b) przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród uczniów,
 - c) przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród rodziców uczniów.
2. Każdy pracownik szkoły jest obowiązany do pełnego wdrażania Systemu w praktyce.
3. System wsparcia profesjonalnego
 - a) współpraca zespołu nauczycieli uczących w danym oddziale w zakresie rozwiązywania sytuacji trudnych — zgodnie z formułą zespołów wychowawczych,
 - b) konsultacje psychologa i pedagoga szkolnego z instytucjami wspierającymi pracę szkoły,
 - c) konsultacje zespołu wychowawczego ze specjalistami zaproszonymi do współpracy w zakresie występującego problemu,
 - d) spotkania superwizyjne w zakresie analizy przypadków,
 - e) zaproszenie zewnętrznych ekspertów do oceny sytuacji — analiza przez grono specjalistów zewnętrznych.
4. System motywacyjny — analiza motywów trudnych zachowań uczniów
 - a) określenie typów motywów,
 - b) sformułowanie adekwatnych wzorów motywowania (w tym motyw „zastępczy”),
 - c) odwołanie się do dotychczas sprawdzonych modeli motywowania.
5. System administracyjno-prawny
 - a) określenie niewłaściwych zachowań, które powodują:
 - zakłócenie aktu nauczania,
 - zakłócenie prawa innych do nauki,
 - psychiczne lub fizyczne niebezpieczeństwo dla uczestników sytuacji, - zniszczenie czyjejś własności.
 - b) opracowanie listy zachowań i sposobów reagowania wg podziału:
 - działania leżące w gestii nauczyciela obecnego przy zdarzeniu w oddziale,
 - działania leżące w gestii wychowawcy,
 - działania wymagające stosowania konsekwencji według SSD — opracowanie Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych.

V Etapy reagowania w ramach Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego - stanowią one gradację konsekwencji za nieprzestrzeganie zakazów i nakazów oraz niewłaściwych zachowań.

ETAP I — bezpośrednia reakcja nauczyciela prowadzącego zajęcia lub dyżurującego

- 1) Interwencja pierwszoplanowa pozostaje w gestii nauczyciela obecnego przy zdarzeniu.
- 2) Uczeń przy jednorazowym, incydentalnym naruszeniu dyscypliny wewnątrzszkolnej (niewłaściwym zachowaniu) powinien być upomniany ustnie (*podpunkt a) konsekwencji ogólnoszkolnych*).
- 3) W odniesieniu do zachowań prezentowanych przez uczniów w trakcie przerw lekcyjnych wskazane jest spowodowanie przebywania ucznia przy nauczycielu dyżurującym.

ETAP II — zintegrowanych działań wychowawcy oddziału i nauczycieli

- 4) W sytuacji powtarzania się niewłaściwego zachowania ucznia należy:
 - problem zgłosić wychowawcy a w przypadku klas integracyjnych również nauczycielowi współorganizującemu kształcenie integracyjne i wspólnie z nim/nimi podejmować decyzje dotyczące dalszego postępowania wobec ucznia
 - zastosować odpowiednie działania dyscyplinujące ucznia dokonując wyboru z *Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych podpunkt b-e*,
 - poinformować rodziców o zastosowanej konsekwencji: poprzez wpis w dzienniku elektronicznym, a gdy rodzic nie odczyta informacji w ciągu dwóch dni roboczych wówczas nauczyciel przekazuje informację telefonicznie.

ETAP III — ustalenia zespołu wychowawczego

- 5) W przypadku częstego powtarzania się niewłaściwych zachowań, notorycznego nieprzestrzegania nakazów, jak również złamania zakazu należy odwołać się do *Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych, podpunkt e-l*:
 - a. katalog zawiera zestaw konsekwencji przewidywanych dla uczniów za czyny niezgodne z normami życia wewnątrzszkolnego,
 - b. decyzje w tej kwestii podejmowane są w ramach formuły zespołu wychowawczego.

- 6) Przewodniczącym zespołu wychowawczego jest psycholog lub pedagog szkolny. Skład pozostałych nauczycieli jest ustalany w zależności od potrzeb ucznia/oddziału.
- 7) Zespół wychowawczy:
 - a) określa konsekwencję dla danego ucznia adekwatną do popełnionego czynu, możliwości psychofizycznych ucznia w realizacji konsekwencji oraz przewidywanego efektu planowanego działania wychowawczego;
 - b) analizuje sytuację wychowawczą w oddziale i określa działania stosowane przez wszystkich nauczycieli.
- 8) Wychowawca informuje rodziców uczniów danego oddziału o ustaleniach zespołu w zakresie działań podejmowanych wobec całego zespołu.
- 9) Zastosowana wobec ucznia konsekwencja jest odnotowywana w dokumentacji *wychowawczej* (księga protokołów zespołu wychowawczego, *teczka wychowawcy*).
- 10) Rodzic ucznia jest informowany o wyznaczeniu rodzaju konsekwencji zawartej w podpunktach e – 1 *Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych* i konieczności odbioru pisemnej decyzji Zespołu Wychowawczego. Wychowawca informuje rodzica o konieczności odbioru pisma poprzez wpis do dziennika elektronicznego. W ciągu dwóch dni roboczych od dnia przekazania informacji, rodzic ma obowiązek odebrać pismo. Nieodebranie pisma jest równoznaczne z akceptacją jego treści oraz rezygnacją z możliwości odwołania od nałożonej konsekwencji.
- 11) Niewykonanie ustalonych przez zespół wychowawczy konsekwencji w wyznaczonym okresie czasu powinno być uwzględnione przy wystawianiu oceny zachowania.

VI Model budowania dyscypliny wewnątrzszkolnej

Według założeń SSD uczniom SP nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi znana jest lista nakazów, zakazów, niewłaściwych zachowań i ewentualne konsekwencje oraz zasady reagowania przez nauczycieli i innych pracowników szkoły. Uczniowie są zobowiązani konsekwentnie i w pełni przestrzegać zasad ujętych w Szkolnym Systemie Dyscyplinarnym ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczniom szkoły

W przypadku naruszenia dyscypliny wewnątrzszkolnej w jednym z obszarów rozpoczynają się wobec ucznia działania w ramach planu oddziaływań i etapów reagowania wymienionych powyżej.

1. NAKAZY — obowiązkowe jest:

- a) przebywanie uczniów w trakcie przerw na piętrze, na którym mają lekcje,
- b) nieopuszczanie budynku szkoły (bez zgody nauczyciela dyżurującego lub prowadzącego zajęcia oraz innych osób),
- c) przebywanie w miejscu wyznaczonym przez wychowawcę świetlicy w czasie zajęć, z których uczeń jest zwolniony lub na które nie uczęszcza,
- d) podporządkowanie się regulaminowi spędzania przerw międzylekcyjnych,
- e) stosowne odnoszenie się do wszystkich pracowników szkoły,
- f) szanowanie wyposażenia klas i szkoły,
- g) przestrzeganie zapisów statutowych dotyczących odpowiedniego ubioru szkolnego oraz estetycznego wyglądu,
- h) odkładanie plecaków we wskazanych miejscach

2. ZAKAZY — niedopuszczalne jest:

- a) demonstrowanie w szkole symboli polskich klubów sportowych, subkultur młodzieżowych oraz innych symboli, których propagowanie jest zakazane przez prawo (noszenie oznak, przyklejanie „wlepek” itp.),
- b) używanie na terenie szkoły sprzętu multimedialnego (np. tel. komórkowy, smartwatch itp.),
- c) niszczenie własności innych uczniów, przywłaszczanie sobie cudzej własności, niszczenie mienia szkolnego oraz innych osób,
- d) stosowanie agresji (fizycznej, psychicznej, słownej); naruszenie sfery intymnej lub nietykalności cielesnej innych uczniów
- e) wymuszanie pieniędzy oraz innych korzyści (np. możliwości odpisania zadania, słodyczy, picia itp.) od innych uczniów,
- f) wykorzystywanie Internetu do publikowania obraźliwych treści i wizerunku osób bez ich zgody, nawoływanie do nienawiści; popieranie tego rodzaju treści,
- g) nagrywanie sytuacji szkolnych na wszelkiego rodzaju nośniki elektroniczne (tablety, aparaty, telefony, itp.)
- h) wagarowanie, ucieczki z lekcji i obowiązkowych zajęć dodatkowych,
- i) posiadanie lub używanie wyrobów tytoniowych, posiadanie lub spożywanie napojów alkoholowych; stosowanie środków psychoaktywnych, leków, w których zawarte są te substancje (bez zalecenia lekarza), oraz innych substancji niezgodnie z ich przeznaczeniem, szkodliwych dla zdrowia i życia,

- j) przebywanie na terenie szkoły pod wpływem środków psychoaktywnych i napojów alkoholowych,
- k) fałszowanie i niszczenie dokumentów takich jak sprawdziany, usprawiedliwienia, zwolnienia a także wszelkich innych dokumentów, stanowiących wymianę informacji pomiędzy szkołą a rodzicami/prawnymi opiekunami, w tym informacji przekazywanych drogą elektroniczną przez dziennik elektroniczny.
- l) świadome podejmowanie działań zmierzających do zagrożenia utraty zdrowia lub życia własnego oraz innych uczniów.

3. NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA UCZNIÓW

- a) niebezpieczne zabawy na korytarzach szkolnych i w salach lekcyjnych (gry piłką, skakanką, gra „w gumę” itp.),
- b) bieganie i ślizganie się po korytarzach,
- c) siedzenie na parapetach i przebywanie na półpiętrach i klatkach schodowych
- d) powodowanie bezpośredniego zagrożenia zdrowia uczniów poprzez popychanie, podkładanie nóg, siedzenie z wyciągniętymi nogami na korytarzu itp.,
- e) samowolne otwieranie okien na korytarzach, w toaletach, szatniach i innych pomieszczeniach
- f) wchodzenie na drabinki przy oknach,
- g) huśtanie się na balustradach i zjeżdżanie po nich,
- h) śmiecenie, rozlewanie płynów na korytarzach, rozrzucanie żywności itp.,
- i) używanie podniesionego głosu w kontakcie z nauczycielem i innymi pracownikami szkoły,
- j) samowolne opuszczanie wyznaczonego miejsca w sali w trakcie lekcji oraz wyznaczonego miejsca przez nauczyciela dyżurującego w odniesieniu do rozdziału V/ I etap reagowania punkt 3
- k) zakłócanie przebiegu zajęć, np.:
 - picie, jedzenie, żucie gumy itp.,
 - gwizdanie, stukanie, krzyk,
 - bieganie po sali,
 - rzucanie przedmiotami, - plucie,
 - huśtanie się na krześle,
 - zachowania niezwiązane z prowadzonymi zajęciami.
- ł) zachowania powodujące konflikt społeczny, takie jak: przezywanie, przeklinanie, „pyskowanie”,
- m) prowokowanie innych uczniów do agresji,
- n) spóźnianie się,

- o) prezentowanie lekceważącego stosunku do nauki, udziału w imprezach i uroczystościach szkolnych i innych obowiązków szkolnych,
- p) obrażanie innych uczniów (w tym akcentowanie niepełnosprawności),
- q) posługiwanie się wulgaryzmami na terenie szkoły.

4. KATALOG KONSEKWENCJI OGÓLNO SZKOLNYCH

1. Konsekwencje stosowane na bieżąco przez wychowawców, nauczycieli, o których rodzic informowany jest poprzez wpis w dzienniku elektronicznym a w przypadku nie odczytania wiadomości w ciągu dwóch dni roboczych, wówczas nauczyciel przekazuje informację telefonicznie
 - a) upomnienie przez wychowawcę lub innych nauczycieli,
 - b) upomnienie przez wychowawcę na forum **oddziału**,
 - c) przeprowadzenie rozmowy dyscyplinującej
 - d) wykonanie pracy edukacyjnej w ramach działań wychowawczych związanych z problematyką adekwatną do łamanych zasad (np. gazetka, prezentacja na zzw itp.)
 - e) zastosowanie karty monitorującej zachowania, tzw. Karty SSD, w wersjach podstawowych lub modyfikowanych według ustaleń zespołu lub nauczyciela stosującego kartę:

Karta zachowań w trakcie lekcji		Karta zachowań w trakcie przerw		Karta na określony rodzaj zajęć
Karta jednodniowa	Karta tygodniowa	Karta jednodniowa	Karta tygodniowa	Wg ustaleń indywidualnych nauczyciela/zespołu
Karta monitorowania punktualnego przychodzenia do szkoły		Karta monitorowania obecności		

Zasady stosowania i rozliczania karty: Nauczyciel określa rodzaj, czas stosowania oraz formę rozliczenia z karty.

Nauczyciel wystawiający kartę (rozliczający ucznia), jest zobowiązany do:

- 1) zgłoszenia się po kartę w gabinecie wicedyrektora, gdzie otrzymuje kartę i podpisuje się w rejestrze wydanych kart
- 2) skreślony
- 3) poinformowania rodziców o zastosowaniu konsekwencji w celu pozyskania ich do współpracy w rozliczaniu ucznia
- 4) poinformowania wychowawcy oddziału poprzez wpis w dzienniku elektronicznym
- 5) konsekwentnego rozliczania uczniów z kart
- 6) zwrotu karty do gabinetu wicedyrektora po zakończeniu stosowania konsekwencji.

Po zakończeniu danego okresu, wychowawca odnotowuje liczbę kart w analizie wychowawczej.

W przypadku zgubienia karty przez ucznia lub nierzetelnego rozliczania się z niej, nauczyciel informuje wychowawcę i wraz z nim dokonuje wyboru dalszych działań, o których informowani są rodzice ucznia (np. wydłużenie czasu stosowania karty, zastosowanie innej konsekwencji).

Po zakończeniu edukacji przez ucznia, karty są archiwizowane.

2. Konsekwencje ustalane przez zespół wychowawczy, o których rodzice są informowani w sposób określony w rozdziale V, punkt 8:

- a) nagana pisemna dyrektora szkoły,
- b) przeniesienie ucznia do równoległego oddziału,
- c) naprawienie szkody przez ucznia w zakresie zgodnym z zapisami statutowymi,
- d) wykonanie pracy na rzecz społeczności szkolnej,
- e) wykonanie pracy edukacyjnej w ramach działań profilaktycznych związanych z problematyką popełnionego czynu),
- f) zadośćuczynienie za wyrządzone krzywdy i szkody
(bez ponoszenia odpowiedzialności finansowej, np. przeproszenie na forum klasy, grupy itp.),
- g) inne, o charakterze edukacyjnym, wychowawczym i profilaktycznym wynikające ze specyfiki dokonanego przez ucznia czynu, łamiącego normy społeczne, prawne i obyczajowe.

3. Konsekwencje w przypadku korzystania z telefonów komórkowych i innego sprzętu multimedialnego. Jeśli uczeń korzysta z telefonu w trakcie zajęć zobowiązany jest, po zwróceniu mu uwagi przez nauczyciela, odłożyć telefon do plecaka. W przypadku, gdy uczeń korzysta z telefonu w trakcie przerwy międzylekcyjnej, po zwróceniu uwagi przez nauczyciela, ma obowiązek odłożyć telefon do szafki. Nauczyciel zamieszcza informację o incydencie w dzienniku elektronicznym w zakładce "uwagi".

W sytuacji, gdy uczeń więcej niż trzykrotnie w ciągu okresu złamie zakaz korzystania z telefonu na terenie szkoły skutkować to będzie przeprowadzeniem z uczniem rozmowy dyscyplinującej w obecności rodzica.

4. W przypadku uczniów, którzy powtarzają niewłaściwe zachowania (etap II) oraz uczniów, wobec których zastosowano konsekwencje decyzją zespołu wychowawczego (etap III), wychowawca oddziału kieruje ich na rozmowy/zajęcia profilaktyczne koordynowane przez gabinet pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

5. KONSEKWENCJE ZEWNĘTRZNE

- 1) W sytuacji, gdy szkoła zostanie poinformowana, że uczeń dopuścił się zachowań agresywnych, stosowania cyberprzemocy lub innych zdarzeń, w których doszło do podejrzenia naruszenia prawa w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych (np. wykorzystywanie Internetu do publikowania obraźliwych treści i wizerunku osób bez ich zgody, nawoływanie do nienawiści; popieranie tego rodzaju treści, oraz zachowań świadczących o demoralizacji (zgodnie z Ustawą z 9 czerwca 2022 o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich) typu: dopuszczenie się czynu zabronionego, naruszanie zasad współżycia społecznego, uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, zwanych dalej „substancją psychoaktywną”, uprawianie nierzędu, podejmowane są następujące działania:
 - a) przeprowadzona zostaje rozmowa dyscyplinująca z uczniem,
 - b) poinformowani zostają rodzice ucznia – sprawcy,
 - c) dyrektor może zgłosić sprawę na policję lub do sądu rodzinnego.
- 1a) Zgodnie z Ustawą z 9 czerwca 2022 o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, w przypadku, gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego dyrektor szkoły może, za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środki oddziaływania wychowawczego w postaci:
 - a) pouczenia,
 - b) ostrzeżenia ustnego,
 - c) ostrzeżenia na piśmie,
 - d) przeproszenia pokrzywdzonego,
 - e) przywrócenia stanu poprzedniego,
 - f) wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły.
- 2) Z przeprowadzonych rozmów zostaje sporządzona notatka służbowa.
- 3) W sytuacji, gdy nie odniosą pożądanego skutku podejmowane wobec ucznia oddziaływania, a proponowana zmiana środowiska wychowawczego może korzystnie wpłynąć na jego postawę, Dyrektor Szkoły, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną, może wystąpić do Kuratora Oświaty z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły.

O przeniesienie ucznia można wnioskować w przypadku wielokrotnego naruszania przez okres dwóch lat co najmniej dwóch norm i zasad obowiązujących w szkole, gdy nastąpi całkowite wyczerpanie proponowanych form pomocy skierowanych do ucznia i rodziców lub uczniów oraz rodzice odrzucają oferowane przez Szkołę formy pomocy w zakresie korekcji zachowań. Normy i zasady dotyczą:

- a) umyślnych zachowań zagrażających zdrowiu, życiu swojemu i innym osób;
- b) dopuszczania się czynów łamiących prawo;
- c) celowego demoralizowania społeczności szkolnej;
- d) jawnej nieakceptacji i rozmyślnego znęcania się nad uczniami, zwłaszcza niepełnosprawnymi;

VII Założenia teoretyczne szkolnego Systemu Dyscyplinarnego do codziennego stosowania przez nauczycieli

1. Nauczyciel, myśląc o dyscyplinie, powinien brać pod uwagę: zachowania uczniów, własne zachowania, zachowania innych osób biorących udział w pracy i funkcjonowaniu szkoły jako instytucji.
2. Zgodnie z podstawami psychopedagogicznymi w zakresie wychowania wśród istotnych czynników uzasadniających konieczność zaprowadzenia dyscypliny w oddziale szkolnym wyróżnia się (wg L. N. Tanner):
 - a) stworzenie warunków, w których nauka będzie możliwa,
 - b) uczniowie mają nauczyć się zachowania społecznie odpowiedzialnego.

3. Zachowania naruszające dyscyplinę wg *Levina i Nolana* (2000):

Dla skuteczności działania Systemu konieczne jest, by nauczyciele potrafili określić kategorię zachowań, do których można zaliczyć analizowane zachowania ucznia wg następującej klasyfikacji:

- a) zakłócające akt nauczania,
- b) zakłócające prawo innych do nauki,
- c) stanowiące psychiczne lub fizyczne niebezpieczeństwo dla uczestników sytuacji,
- d) powodujące zniszczenie czyjejs własności.

4) Analiza problemów z dyscypliną:

- a) po stronie ucznia — obserwacja i analiza zachowań uczniów:

Dlaczego uczeń tak się zachowuje?; Co przez takie zachowanie zyskuje?

- b) po stronie nauczyciela —

Dlaczego zachowanie ucznia dezorganizuje moją aktywność?; Czego obawiam się w związku z daną sytuacją?

- 5) **Motywy trudnych zachowań uczniów.** Konieczne jest podjęcie próby wyjaśnienia i zrozumienia przez nauczycieli i wychowawców motywów zachowań ucznia wg charakteru danego motywu:
- b) chęć zwrócenia na siebie uwagi,
 - c) chęć zwrócenia uwagi na problem lub dramatyczną sytuację („wołanie o pomoc”),
 - d) poszukiwanie akceptacji grupy rówieśniczej,
 - e) chęć zdobycia wpływu oraz poprawy pozycji w grupie,
 - f) uniknięcie niepowodzenia.

6. **Zachowania uczniów wynikające z problemów motywacyjnych:**

- a) brak pewności siebie,
- b) lęk przed porażką lub sukcesem,
- c) utrata zainteresowania nauką.

Zachowania te mogą być problemem w obszarze dyscypliny, lecz wymagają innych form i metod pracy.

7. **Zachowanie nauczyciela doświadczającego trudnych emocji:**

- a) reakcje odruchowe — wyrażające jego uczucia (gniew, lęk, niepewność), świadczące o „podjęciu walki”,
- b) świadomie użyta strategia — zmierzająca do konstruktywnego rozwiązania sytuacji.

8. **Warunki niezbędne do podjęcia świadomej strategii przez nauczyciela:**

- a) Gotowość do powstrzymania odruchowej reakcji (podstawowy warunek).
- b) Umiejętność zidentyfikowania uczuć i potrzeb własnych i ucznia.
- c) Znajomość zasad skutecznej strategii.

9. **Przygotowanie oddziału do nauki i dyscypliny:**

- a) pracę nad dyscypliną rozpoczynamy od pierwszego kontaktu z uczniami (ważne jest zaplanowanie działań wcześniej);
- b) przygotowanie sali lekcyjnej:
 - hałas,
 - temperatura,
 - oświetlenie,
 - wystrój sali,

- pomoce naukowe,
 - rozmieszczenie przestrzenne (ławki, ciągi komunikacyjne nauczyciela – dostęp do ucznia, widzenie całości i poruszanie się po niej),
 - rozmieszczenie uczniów w klasie „trójkąt wpływów” – podstawą trójkąta jest przód klasy (wierzchołek znajduje się na końcu klasy).
- c) wyodrębnienie wszystkich metod, jakimi będą pracowali uczniowie;
 - d) analiza aktywności uczniów – określenie oczekiwań, zasad zachowania zaprojektowanie konsekwencji, jakie mogą spotkać uczniów za łamanie dyscypliny.
- 10. Przygotowanie oddziału do nauki i dyscypliny:** *Lista Spricka* – pomoc w przygotowywaniu się nauczyciela do pracy nad dyscypliną:
- Krok 1:** sporządź listę wszelkiego typu aktywności podczas lekcji
- Krok 2:** wyobraź sobie, jak chciałbyś, aby uczniowie zachowywali się podczas zajęć każdego typu;
- Krok 3:** projektowanie zasad klasowych,
- Krok 4:** projektowanie konsekwencji w przypadku poważnych wykroczeń.
- 11. Sposoby uczenia się zdyscyplinowanego zachowania:**
- a) mówienie o tym zachowaniu;
 - b) ćwiczenie tego zachowania (określenie czego oczekuję, pokazanie i przećwiczenie go);

Ważne jest reagowanie nauczyciela na łamanie zasad.

- 12. Reguły tworzenia zasad:**
- a) jasny komunikat;
 - b) pozytywny przekaz;
 - c) ograniczona liczba zasad;
 - d) wprowadzenie zasad ogólnych i szczegółowych;
 - e) unikanie słów blokad: *zawsze, nigdy, ciągle, wszędzie....*
- 13. Zasady dyscyplinowania:**
- a) najpierw dyscyplinowanie potem nauczanie;
 - b) minimum władzy;
 - c) działaj tak tajnie jak to możliwe;
- 14. Strategia – Metoda Czterech Kół Zębatych** (wg J. Pyżalskiego) Właściwa osoba stosuje odpowiednią technikę (strategię) w stosunku do właściwej osoby w odpowiedniej sytuacji.

Koło I — OSOBA NAUCZYCIELA — postawa etyczna, cechy osobowości, wiedza pedagogiczna, preferowane strategie rozwiązywania konfliktów, własne doświadczenia w roli ucznia, własne doświadczenia pracy, poziom stresu; rozwój samowiedzy i refleksja;

Koło II — TECHNIKA

Strategie- strukturalizowane, posiadające szersze uzasadnienie teoretyczne zbiory działań
Technika – pojedyncza reakcja nauczyciela;

Koło III — OSOBA UCZNIA — rodzaj zachowania, wcześniejsze doświadczenia

Koło IV — KONTEKST SPOŁECZNY I SYTUACYJNY – **oddział**, grono pedagogiczne, system wychowawczy szkoły;

15. Propozycje ważnych pytań w analizie sytuacji trudnej wychowawczo (wg. P. Galvina):

Co dokładnie w zachowaniu ucznia jest problemem dla nauczyciela?

- *Jakie sytuacje, jakie czynniki zdają się sprzyjać powstawaniu niewłaściwych zachowań?*
- *Co może być powodem trwania złego zachowania lub jego pogłębiania?*
- *Jaki sens może mieć to zachowanie dla ucznia?*
- *Jak uczeń postrzega sens świata? Jakie są jego podstawowe poglądy?*
- *Jaką potrzebę może zaspokoić to zachowanie?*
- *Jak mogłyby być te potrzeby zrealizowane w legalny sposób?*
- *Jakie problemy może rozwiązać to zachowanie?*
- *Kiedy takie zachowanie się nie zdarza?*
- *Kiedy uczeń jest w świetnej formie?*
- *Co i kto jest ważny dla ucznia?*
- *Jak można zwiększyć motywację ucznia?*
- *Jakie są mocne strony ucznia, na których można się oprzeć?*
- *Jaka mogłaby być najmniejsza oznaka tego, że problem zaczyna być rozwiązywany?*

16. Konstruktywna konfrontacja:

- a) Strategia radzenia sobie z trudnymi i prowokacyjnymi zachowaniami uczniów bez uciekania się do metod autorytarnych czy środków przymusu.

- b) Konstruktywna konfrontacja proponuje inny sposób komunikowania się z uczniami i wyjście poza typowy model reagowania „Nagroda-Kara”.

Konstruktywna konfrontacja interpersonalna (wg Davida W. Johnsona):

- 1) świadoma próba przyjścia komuś z pomocą, by mógł dostrzec skutki swojego zachowania i zmienić to zachowanie na konstruktywne.
- 2) sposób wyrażania naszego zainteresowania i chęci pogłębienia kontaktu.

Cele konstruktywnej konfrontacji:

- a) Zareagowanie na niepożądane zachowanie, bez agresji;
- b) Pomoc uczniowi w zmianie zachowania;
- c) Ujawnienie przez nauczyciela własnych uczuć i emocji;
- d) Pokazanie uczniowi, że jego zachowanie może go narazić na przykre konsekwencje.

Konfrontacja informacyjna (opisowa) - opisujemy krótko zachowanie ucznia (co widzimy i słyszymy): „*Tomku, od dłuższego czasu słyszę, że mówisz coś do Maćka. Przeszkadza mi to.*”

Konfrontacja interpretacyjna stosowana przy uporczywym powtarzaniu niepożądanego zachowania:

- a) powtarzamy poprzedni komunikat,
- b) nazywamy emocje, jakie nam towarzyszą,
- c) podajemy najbardziej prawdopodobną interpretację zachowania ucznia,
- d) podajemy informację, jakiego zachowania oczekujemy od ucznia,
- e) proponujemy rozmowę po lekcji.

Konfrontacja informacyjna

„Jacku widzę, że wyjąłeś telefon komórkowy i korzystasz z niego. Nie podoba mi się to. Chciałabym, abyś go schował i zajął się lekcją.”

Konfrontacja interpretacyjna PO CHWILI:

„Jacku widzę, że nadal korzystasz z telefonu. Złości mnie to. Zastanawiam się, po co to robisz i przyszło mi do głowy, że chcesz zwrócić moją uwagę albo kolegów? Nie wiem, być może się mylę.”

UWAGA!

- a) Nie przystępuj do konfrontacji z kimś, jeśli nie chcesz mu pomóc i nawiązać głębszego kontaktu;
- b) Nie przystępuj do konfrontacji z kimś, kto nie jest do tego gotowy (jest niespokojny i rozproszony, gdy nie ma warunków, by cię słuchał i zrozumiał, co mówisz);
- c) Konfrontacja nie powinna dotyczyć zachowań z przeszłości (nie rób remanentu: „A ty jak zwykle..”, mów tylko o aktualnym zachowaniu);
- d) Nie przystępuj do konfrontacji, zanim ta osoba nie podejmie konfrontacji z tobą (nie zaczynaj, jeśli ktoś cię nie prowokuje).

Konstruktywna konfrontacja — praktyczne wskazania:

- Reaguj, gdy trwa właśnie taka sytuacja;
- Zwracaj się do ucznia po imieniu;
- Podejdź bliżej i patrz na niego, by nie było wątpliwości, do kogo kierujesz ten komunikat;
- Używaj wypowiedzi osobistych (zaimków: ja, mnie, mój);
- Opisuj zachowanie, a nie oceniaj cech tej osoby;
- Bądź zwięzły - wypowiadaj się krótko i na temat, nie rób wykładu;
- Opisuj swoje uczucia (złości mnie to, martwię się itp.);
- Gdy uczeń odpowiada, upewnij się, czy dobrze go zrozumiałeś/łaś;
- **Bądź empatyczny.** On coś w tym momencie przeżywa, ponieważ postawiłeś go w sytuacji, której nie przewidywał.

W przypadku braku efektów zastosuj inną metodę.

- a) Konstruktywna konfrontacja nie daje gwarancji absolutnej skuteczności wobec wszystkich uczniów i w każdej sytuacji.
- b) Konstruktywna konfrontacja ma uzupełnić stosowane przez Ciebie praktyki wychowawcze, a nie je zastąpić.

Reagowanie w sytuacjach konfrontacji:

- zasady działania w sytuacjach konfrontacji:
 - a) Nie trać kontroli,
 - b) Zdystansuj się od ucznia;
 - c) Trio Glasslera: *Co robisz?*

Czy jest to zgodne z zasadami? Co powinieneś robić?

- pytania „Co – Jak” Co zrobiłeś?

Jaka obowiązuje reguła?

Jakie będą konsekwencje, jeśli dalej będziesz tak postępował?

Co zrobisz, żeby zmienić swoje zachowanie?

lub Co zrobisz, aby uniknąć konsekwencji?

- konsekwencje:

- a) naturalne – bezpośredni wynik zachowania;
- b) logiczne - logicznie powiązane z zachowaniem nakładane przez dorosłego;
- c) nieadekwatne/kary - zbyt silne, niezwiązane z zachowaniem.

17. Metody interwencji

- a) jasny komunikat: *Usiądź na swoim miejscu! Wyciągnij zeszyt!*
- b) procedura sprawdzająca:
Czy zrozumiałeś, co do Ciebie powiedziałem? Czy moje polecenie jest jasne?
Co usłyszałeś?
Powtórz, co do Ciebie powiedziałem? – to teraz zrób to!
- c) technika przecięcia - kończymy interakcję, określając oczekiwane zachowanie i konsekwencje za niewykonanie.
- d) „ochłonięcie” — potrzebuję 5 min.; potrzebujesz 5 min.; potrzebujemy 5 min ...
- e) zdarta płyta — jasne polecenie stale powtarzane — może być z dodaniem ...*nie o to chodzi...*
- f) technika wymuszonego wyboru — nakaz — logiczna konsekwencja (danie wyboru albo podporządkowanie się regułom albo poniesienie konsekwencji)
- g) wykluczenie z zajęć — *Przeszkadzasz grupie, to zadanie zamiast z grupą zrobisz sam...*

WPROWADZONO ZARZĄDZENIEM DYREKTORA SZKOŁY NR 3/2025/2026 Z DNIA 04.09.2025

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej nr 58 im. Marii Dąbrowskiej
z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach
mgr Grzegorz Juranek

Załącznik nr 1. Wzór karty zaliczeniowej pracy na rzecz szkoły

1. Dotyczy: pracy na rzecz szkoły (VI 4.2.i)

Imię i nazwisko ucznia:	
Imię i nazwisko nauczyciela nadzorującego:	
Liczba godzin określonych przez Zespół Wychowawczy:	
Data:	
Podpis nauczyciela:	
Data:	
Podpis nauczyciela:	

(W zależności od liczby godzin można modyfikować)

1

2. Dotyczy: wykonania pracy edukacyjnej (VI 4.2.j)

Imię i nazwisko ucznia:	
Imię i nazwisko nauczyciela nadzorującego:	
Temat pracy edukacyjnej	
Data:	
Podpis nauczyciela	

3. Dotyczy : zaliczenia konsekwencji (VI 4.2.g/k/l)

Imię i nazwisko ucznia:	
Imię i nazwisko nauczyciela nadzorującego:	
Konsekwencja:	
Data:	
Podpis nauczyciela	
Data:	
Podpis nauczyciela	

Oddział

Imię i nazwisko ucznia	Data wydania karty	Rodzaj karty	Podpis nauczyciela wydającego	Data rozliczenia	Podpis nauczyciela rozliczającego

